

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 07.03.2019
Vår ref.: 201606273-16
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Frank Jørgensen

NVEs innstilling – Søknad om overføring av Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til Blåfalli III kraftstasjon i Kvinnherad

Etter en samlet vurdering av planene for foreliggende utbyggingsalternativ og mottatte høringsuttalelser finner NVE at fordelene og nytten ved overføring av Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til Blåfalli III kraftverk til å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Dermed er § 5 vassdragsreguleringsloven oppfylt. NVE anbefaler at SKL får tillatelse til å overføre Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn.

Sunnhordaland Kraftlag AS (SKL) søker om å Overføre Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn, som bidrar med to mindre nedbørfelt på henholdsvis 0,8 km² og 0,7 km², til Blåfalli III kraftverk. Tiltaket ligger i Kvinnherad kommune i Hordaland. Begge bekkene renner naturlig ut i Blåelva nedstrøms Blådalsvatnet. I og med at Blådalsvatnet er sterkt regulert får Blåelva tilført all sin vannføring fra sidebekker. Hensikten med overføringene er å kunne oppnå en bedre utnyttelse av vannressursen i det allerede utbygde vassdraget. Samlet produksjonsgevinst er beregnet til 4,8 GWh/år med en utbyggingskostnad på ca. 12,3 mill. kr som gir en utbyggingspris på 2,56 kr/kWh.

Det er kommet inn få uttalelser gjennom NVEs høringsprosess. Høringsinstansene er delt i synet på overføringene. Det er særlig Kvinnherad Jeger- og Sportsfiskarlag (KJSFL) som stiller seg kritiske til en ev. utbygging. KJSFL har lagt ned mye arbeid i området og har kultivert Urdabotnvatn siden 1990. Vatnet er lett tilgjengelig fra hyttefeltet ved Ågåtselv og av en størrelse der det lar seg kultivere med rimelig innsats. Opplevelsen av fisket forsterkes ved at det ligger i et inngrepsfritt område. Fylkesmannen er også i tvil om fordelene overstiger ulempene, særlig med tanke på at Blådalsvassdraget allerede er sterkt regulert og at den samlede belastningen i området allerede er stor. Kommunen og fylkeskommunen tilrår en utbygging på visse vilkår. Direktoratet for mineralforvaltning har ingen kommentar til det planlagte tiltaket.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,8 GWh/år i ny fornybar og regulerbar energiproduksjon til en pris på 2,56 kr/kWh, som er blant de 20% økonomisk beste vind- og vandkraftkonsesjonene. Selv om ikke energiproduksjonen i seg selv gir et vesentlig bidrag, er bygging av denne typen anlegg i tråd

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

med målsettingen om økt produksjon av regulerbar og fornybar energi, basert på utvidelser i allerede utbygde vassdrag. De aller fleste prosjekter vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. De samlede ulempene må likevel ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket.

NVE oppfatter at det er liten motstand mot prosjektet, samtidig som det vil få noen konsekvenser lokalt, særlig for brukere av Urdabotnvatnet. Avbøtende tiltak som veiløs bygging, slipp av minstevannføring og istandsetting av inntaksområdene, vil være med på å dempe ulempene. Særlig for landskap og friluftsliv. I totalvurderingen av det omsøkte prosjekt legger NVE vekt på at tiltaket vil gi økt regulerbar kraft i et allerede utbygd vassdrag. NVE mener at fordelene med tiltaket overstiger ulempene for allmenne interesser.

Vi anbefaler derfor at SKL i medhold av vassdragsreguleringsloven § 5 får tillatelse til overføring av bekkene på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Søknad.....	3
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentarer.....	6
NVEs oppsummering av søknaden	8
NVEs vurdering.....	10
NVEs konklusjon	14
Forholdet til annet lovverk	15
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vassdragsreguleringsloven.....	16

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Sunnhordaland Kraftlag AS (SKL), datert 11.1.2017:

«Sunnhordaland Kraftlag AS (SKL) ønsker å ta inn Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til eksisterende kraftverk for å optimalisere samt auke produksjonen av fornybar energi ved Blåfalli III kraftverk. Prosjektet inngår i «generalplan for Blådalsvassdraget» som selskapet utarbeidet i 1998.

Tiltaket er planlagt som to mindre bekkeinntak, utført som sjaktboring med to nye vassførnde tunellar på til saman ca. 235 meter. Boresjaktene skal knytast opp mot eksisterande tillaupstunell frå Blådalsvatnet til Blåfalli III krafverk. Tiltaka ligg i Kvinnherad kommune i Hordaland fylke.

Vi søker difor om følgjande løyve:

- I samsvar med Lov om vassdrag og grunnvann av 24. november 2000, og Lov om vassdragsregulering av 14 desember 1917 med endringar, til å ta inn vatn frå Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til å nytte i eksisterande Blåfalli III kraftverk i Blådalsvassdraget»*

Lovverk

SKL har søkt etter vannressursloven og vassdragsreguleringsloven. NVE anser overføringene til å gi økt regulerbar kraft i Blåfalli III kraftverk, da vannet fra bekkene kan tappes til Blådalsvatnet. NVE vurderer at tiltaket er konsesjonspliktig etter § 3 c) i vassdragsreguleringsloven. I følge denne paragrafen kan det kreves tillatelse etter vassdragsreguleringsloven for overføringer for produksjon av elektrisk energi som øker vannkraften, som alene eller sammen med tidligere reguleringer påvirker naturforholdene eller andre allmenne interesser vesentlig. NVE mener at overføringene sammen med tidligere reguleringer i Blådalsvassdraget påvirker naturforholdene og andre allmenne interesser i Blådalsvassdraget vesentlig. Det er da ikke nødvendig med egen behandling eller tillatelse etter vannressursloven siden omfanget av prosedyrer og ev. vilkår etter reguleringsloven strekker seg ut over vannressurslovens virkeområde, jf. vassdragsreguleringsloven § 3, siste ledd.

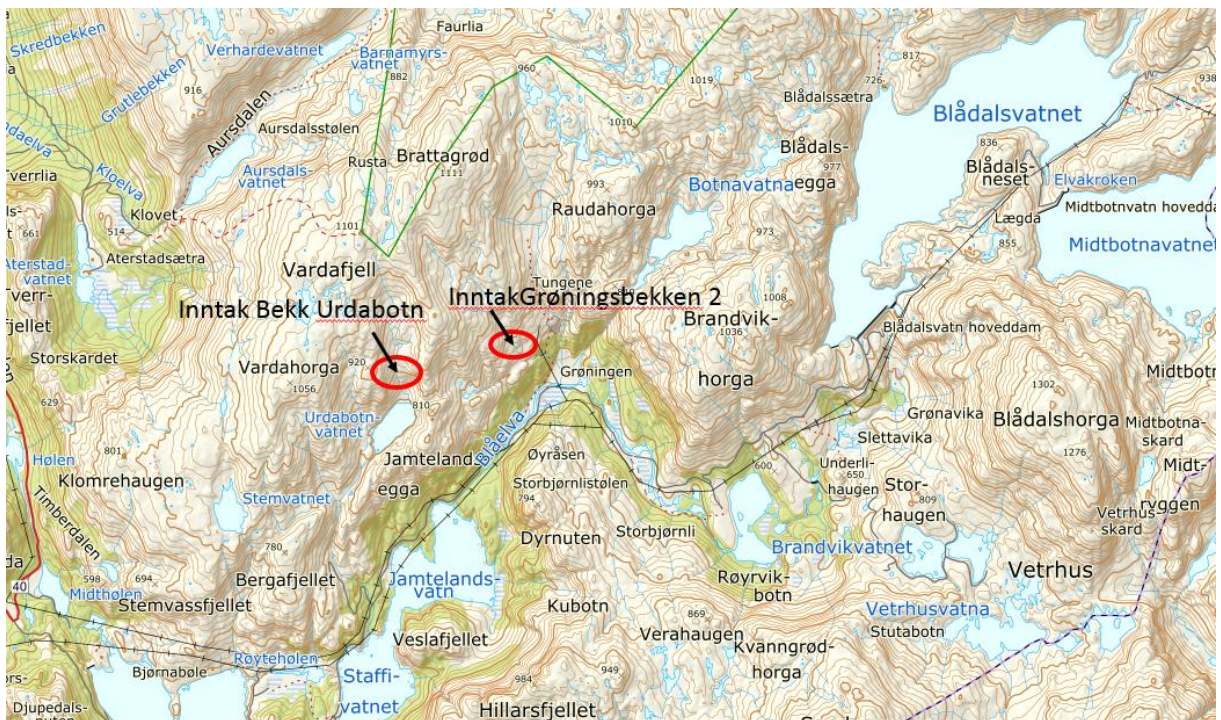
Hoveddata

TILSIG		Grøningsbekken 2	Bekk Urdabotn
Nedbørfelt	km ²	0,8	0,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	3,6	3,3
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	138	140
Middelvannføring	l/s	113	104
Alminnelig lavvannføring	l/s	3,7	3,4
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	17,8	19,1
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	3,6	3,3
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	730	720
Avløp	moh.	374,8	374,8
Lengde på berørt elvestrekning	km	0,8	2,7
Brutto fallhøyde	m	303	303
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,65	0,65
Kapasitet	l/s	1,7	1,6
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	10	10
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	10	10
Sjakt, diameter	mm	1060	1060
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	121	114
PRODUKSJON			
Produksjon, årlig middel	GWh	2,5	2,3
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	Samlet	12,3
Utbyggingspris	kr/kWh	Samlet	2,56

Geografisk plassering

Kart 1: Tiltaksområdet (rød ring).

Kart 2: Oversiktskart til planlagte bekkinntak (rød ring)

Høring og distriktsbehandling

Søknaden ble sendt på høring 10.2.2017. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 25.10.17 sammen med representanter for søkeren, kommunen og representant for Kvinnherad Jeger- og Sportsfiskarlag (KJSFL).

Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Sammendrag høringsuttalelser

Kvinnherad kommune

Kommunen tilrår utbygging. De vurderer at tiltaket vil føre til sterkt redusert vannføring i Grøningsbekken 2, mens for Bekk Urdabotn vil ikke vannføringen bli berørt i særlig grad annet enn rett nedstrøms inntaket pga. tilsig fra andre bekker. Kommunen opplyser også om at området sør for Storelva er et mye benyttet turområde.

Fylkesmannen i Hordaland

Fylkesmannen er i tvil om fordelene av tiltaket er større enn ulempene. Dette er vurdert ut fra samlet belastning på landskap og opplevelsesverdi i Blådalen.

Hordaland fylkeskommune

Fylkeskommunen tilrår ei utbygging på visse vilkår. Fylkeskommunen mener minstevannføringslippet må økes til minst det doble i sommerhalvåret. For fossefall må det settes opp reirkasser på steder der trygge reirplasser forsvinner.

Kvinnherad Jeger- og Sportsfiskarlag (KJSFL)

KJSFL er sterkt kritisk til en ev. utbygging. De påpeker at KJSFL har lagt ned mye arbeid i området, og vatnet har nå vært kultivert siden 1990. Urdabotnvatn er et vann som det legges ned mye innsats i pga lett tilgjengelighet fra hyttefeltet ved Ågåtselv. Vatnet er av en størrelse der det lar seg kultivere med rimelig innsats. Vatnet ligger også i et inngrepsfritt område langs Blådalsvassdraget.

KJSFL er også kritiske til overføringen av Grøningsbekken pga negative konsekvenser for landskap.

Direktoratet for mineralforvaltning

Direktoratet har ingen spesielle merknader til saken.

Søkers kommentarer

SKL har kommentert høringsuttalelsene i brev av 30.6.2017.

SKL bemerker at både Fylkesmannen og KJSFL har kommentert tiltakets effekt på landskapsopplevelser og tiltakets effekt på samlet belastning. SKL gjør oppmerksom på selskapets strategi om å optimalisere kraftproduksjonen i Blådalsvassdraget, som allerede er sterkt regulert. SKL viser også til Stortingsmelding 25, (2015-2016), som sier at det er av stor verdi for kraftsystemet at

vannkraften som allerede er bygd ut opprettholdes og videreutvikles. SKL mener at det omsøkte tiltaket er i tråd med Stortingets forventninger.

Om landskap mener SKL at fraføring av vann fra bekkene vil ha liten effekt på landskapet. For Bekk Urdabotn mener SKL at et stort restfelt nedenfor planlagt inntak vil ivareta bekken som landskapselement i tilstrekkelig grad. For Grøningsbekken 2 bemerkes det at bekken er lite synlig i landskapet, bortsett fra ved store vannføringer.

SKL merker seg at fylkeskommunen mener at planlagt minstevannføringslipp minimum må doubles. SKL påpeker at planlagt minstevannføringslipp på 10 l/s ligger tre ganger høyere enn beregnet alminnelig lavvannføring på 3,5 l/s. Fylkeskommunen mener også at det må settes opp reirkasser til fossefall. SKL er ikke avvisende til å sette opp reirkasser, men stiller seg tvilende til om kassene vil gi ønsket effekt.

KJSFL tar opp problemstillinger knyttet til friluftsliv, fiske og fisk i Urdabotnvatnet. SKL skriver at de ikke deler oppfatningen til KJFSL om at det er en tynn bestand av ørret i Urdabotnvatnet, SKL mener det er en tett bestand av ørret. SKL gjør også oppmerksom på at det er flere urørte fiskevann i området enn det KJSFL oppgir i sin uttalelse. Når det gjelder håndtering av boreslam mener SKL at dette blir ivaretatt. De stiller seg likevel positiv til å vurdere en alternativ håndtering av boreslam, dersom det viser seg nødvendig. Når det gjelder redusert gjennomstrømning i Urdabotnvatnet viser SKL til NNI-rapport 412, der virkningene av redusert vannføring blir beskrevet. Det vises til at det er lite sannsynlig at fiskebestanden i Urdabotnvatnet påvirkes negativt av en utbygging. Det konkluderes likevel med, at endringer i fysisk, kjemiske og biologiske forhold som følge av tiltaket er vanskelig å forutsi.

NVEs oppsummering av søknaden

Om søker

Søker er Sunnhordaland Kraftlag AS (SKL). SKL driver en rekke kraftverk som har en samlet ytelse på 700 MW og en årlig produksjon på 2,6 TWh der den største produksjonen skjer i Blådalsvassdraget. SKL er et selskap med regionale eiere og har hovedkontor på Stord med ca. 60 ansatte. De største eierne er Haugaland kraft AS (53,33 %) og BKK AS (33,77). De resterende aksjene eies av Fitjar Kraftlag SA, Fjelberg Kraftlag SA, Tysnes Kraftlag SA og Stord kommune.

Søknaden

SKL søker etter vassdragsreguleringsloven om å overføre Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til Blåfalli III kraftverk. Tiltaket ligger i Kvinnherad kommune i Hordaland. Begge bekkene renner naturlig ut i Blåelva nedstrøms Blådalsvatnet. I og med at Blådalsvatnet er sterkt regulert får Blåelva tilført all sin vannføring fra sidebekker nedenfor Blåvatnet. Hensikten med overføringene er å kunne oppnå en bedre utnyttelse av vannressursen i det allerede utbygde vassdraget. Samlet produksjonsgevinst er beregnet til 4,8 GWh/år.

Beliggenhet og eksisterende forhold

Det planlagte tiltaket ligger i Kvinnherad kommune i Hordaland. Blådalsvassdraget drenerer ned fra sørsiden av Folgefonna og ut i Matersfjorden. Blådalsvassdraget er bygd ut gjennom 70 år, og det er gitt 12 reguleringskonsesjoner i vassdraget. I dag er det etablert 5 kraftverk og 8 reguleringsmagasiner i Blådalsvassdraget. Alle kraftverk og dammer kan nås på kjørbar vei. Det overføres i tillegg vann fra nabovassdrag. Som følge av kraftproduksjonen er det etablert overføringslinjer på flere spenningsnivå i området. Samlet installert effekt i vassdraget er 360 MW, som gir en gjennomsnittlig årsproduksjon på om lag 1 300 GWh. Samlet regulert magasinkapasitet er ca. 345 mill. m³ og omfatter bla to betydelige reguleringer, Blådalsvatn med 100 meter reguleringshøyde og Midtbotnvatn med 71 meter. NVE har også behandlet en søknad om bygging av Blåfalli-Fjellhaugen kraftverk et U/O prosjekt som vil kunne øke produksjonen med kraft i vassdraget med ytterligere 70 GWh/år. Søknaden ligger til sluttbehandling i Olje- og energidepartementet.

Utbyggingsplan

Prosjektet i seg selv er to inntak på tilførselstunellen til Blåfalli III kraftverk. Når kraftverket ikke er i drift vil vannet fra bekkeinntakene bli ført inn i magasinet Blådalsvatnet. Inntakene er tenkt plassert på hhv kote 730 moh i Grøningsbekken 2 og kote 720 moh i Bekk Urdabotn. For begge inntakene vil det bli etablert mindre platedammer i betong som plasseres på tvers i bekkeløpene. Maksimal høyde på dammene vil bli på ca. 3 meter, og for Grøningsbekken vil dammen få et areal på ca. 70 m², mens for Bekk Urdabotn vil dette arealet bli ca. 100 m². Inntakene vil bli utført som boresjakter. Lengden på borehullene fra inntakene i Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn vil bli på henholdsvis 121 m og 114 meter med en slukeevne på 1,7 m³/s og 1,6 m³/s. Sjaktboringen er planlagt utført med borerigg, først pilotboring (Ø=280 mm) ned på tunnelen og deretter en opprømming (Ø=1060) nedenfra.

Eiendomsforhold

Tiltaket ligger på Kvinnherad kommune sin eiendom. Fallrettighetene på eiendommen er tidligere fradelt, og SKL har derfor alle vannrettigheter, fallrettigheter og rett til å legge nødvendige installasjoner knyttet til kraftutbygging.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I gjeldende kommuneplan for Kvinnherad kommune inngår området som berøres i et LNFR-areal. Et mindre område vest for Staffi-/Jamtelandsvatn er merket av for fritidsboliger.

Fylkeskommunale planer

I følge konsesjonssøknaden har Hordaland fylke nylig utarbeidet «klimaplan for Hordaland 2014-2030». Den planlagte utbyggingen er i samsvar med klimaplanen sin målsetting om økt produksjon av fornybar energi.

I fylkesdelplan for små vannkraftverk er tiltaksområdet verdisatt som sårbart høyfjell med stor verdi. Området er også registrert som et svært viktig regionalt friluftsområde.

Verneplan for vassdrag

Tiltaksområdet er ikke vernet eller foreslått vernet.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget er ikke et nasjonalt laksevassdrag.

Nasjonalparker og andre verneområder

Tiltaksområdet er ikke vernet eller foreslått vernet. Utenfor tiltaksområdet ligger Folgefonna nasjonalpark som ble opprettet i 2005.

NVEs vurdering

I det følgende vil NVE drøfte og vurdere ulike forhold ved det omsøkte prosjektet. Dette danner grunnlaget for NVEs anbefaling av om konsesjon bør innvilges eller ikke, sammen med vurderinger av aktuelle justeringer og avbøtende tiltak.

I vår vurdering av søknaden legges det mest vekt på temaene som vi mener er viktige for konsesjonsspørsmålet. Etter NVEs mening er de vesentlige temaene i denne saken knyttet til konsekvensene for landskap og friluftsliv og til en viss grad fisk. Ulempene må veies opp mot potensialet for ny kraftproduksjon. Andre fagtemaer i søknadene og innspill som ikke er avgjørende for konsesjonsspørsmålet eller som angår detaljer, er oppsummert kort.

Vurderingen omfatter konsekvenser av inngrepene som følger med de to bekkeinntakene.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det er planlagt å overføre vann fra to nedbørfelt, Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn på hhv 0,8 og 0,7 km², og middelvannføringene er beregnet til hhv 113 og 104 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 0 %, og det en ingen avrenning fra bre. Avrenningen varierer noe fra år til år med flommer hele året, men de største kommer gjerne om sein høst/tidlig vinter. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 17,8 og 3,6 l/s for Grøningsbekken 2 og 19,1 og 3,3 l/s for Bekk Urdabotn. Alminnelig lavvannføring for vassdragene ved inntakene i Grøningsbekken og Bekk Urdabotn er beregnet til henholdsvis 3,7 og 3,4 l/s. Maksimal slukeevne i inntakene er planlagt til 1,7 og 1,6 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 10 l/s hele året fra begge inntakene.

Med en maksimal kapasitet på borhullene tilsvarende 1500 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 10 l/s hele året for begge elvene, vil dette gi en vannføring som stort sett består av minstevannføringsslipp rett nedstrøms inntaket. Også de store flomvannføringene vil i stor grad bli påvirket av utbyggingen.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene, som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i som følge av overføringene til omtrent 4,8 GWh/år. Byggekostnadene er estimert til 12,3 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,56 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,19 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,16-0,22). Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket som lave i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 1. kvartal 2016, men som ikke er bygget. I dette ligger at tiltaket er blant de 20 % med høyest nyttekostnadsbrøk. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Naturmangfold

Fisk

I Urdabotnvatn er det ørret. KJSFL beskriver en moderat bestand av ørret, og forholdene i vatnet er i positiv utvikling med tanke på fiske. KJSFL mener at Urdabotnvatn har et potensial for å bli et godt

fiskevatn. I 2011 ble det gjennomført prøvefiske med en garnserie på fem garn på henholdsvis 22, 26, 29 og 32 mm. Det ble ikke fanget fisk over 200 gram, snittvekt var på 101 gram og fisken blir beskrevet til å være i dårlig forfatning. Det ble derfor anbefalt et større uttak av fisk fra vatnet.

Redusert vannføring i innløpsbekk vil kunne gi dårligere gyteforhold, noe som igjen kan ha positiv effekt på en tett bestand der mattilgangen er begrensende for vekst. NVE mener at en ev. utbygging med stor sannsynlighet ikke vil virke negativt på fiskebestanden, dersom en skal måle verdien på fisken ut fra gjennomsnittlig størrelse og kvalitet. NVE mener det vil være en viss mulighet for at bestanden reduseres noe og at stoffomsetningen i vatnet kan øke, men dette vil sannsynligvis være marginalt. NVE mener at påvirkningen på ørret ikke vil være av betydning for konsesjonsspørsmålet.

Arter og Naturtyper

I tiltaksområdet er det ikke registrert spesielt verdifulle naturtyper eller arter.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om overføring av Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 14.1.2019. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til overføringene er det ved Grøningsbekken 2 registrert Gulspurv (NT). Bortsett fra gulspurv er det ikke registret rødlistede arter eller verdifulle naturtyper som vil bli påvirket av tiltaket. Fylkeskommunen påpeker at fossefall må ivaretas ved å sette opp reirkasser. NVE vil bemerke at fylkesmannen kan pålegge dette gjennom standard naturforvaltningsvilkår dersom det viser seg nødvendig. En eventuell utbygging av bekkene vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt at det slippes minstevannføring.

NVE har også sett påvirkningen fra overføringene sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Tiltaket vil ikke påvirke rødlistede arter eller verdifulle naturtyper utover dagens påvirkninger i området. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke får avgjørende betydning for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til forslag til vilkår dersom vi anbefaler konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Tiltakene er planlagt i et avsidesliggende fjellandskap på sørsiden av Folgefonna. Området er betydelig preget av kraftverksutbygginger gjennom flere år, men det aller meste av vannveier og kraftverk er bygd som fjellanlegg. Samtidig har etablering av anleggsveier som følge av utbyggingene medført at området har blitt tilgjengelig for allmenheten. Området er derfor en godt benyttet innfallsport til Folgefonna. Bekkeinntakene er planlagt i områder som i dag fremstår som urørt, særlig gjelder dette inntaket til Bekk Urdabotn. Bekkeinntakene er planlagt bygd som mindre punktinngrep og veiløst. Omfanget knyttet til de fysiske inngrepene som følge av bekkeinntakene er derfor små.

Fylkeskommunen påpeker at inngrepene vil påvirke et landskap og et friluftsområde av stor verdi og anbefaler derfor å øke minstevannføringsslippet til minimum det dobbelte i sommerhalvåret. Også fra kommunen påpekes det at området er et mye benyttet turområde. Kommunen uttaler også at det er i Grøningsbekken 2 virkningene av redusert vannføring vil bli mest synlig. For Bekk Urdabotn skriver kommunen at området blir mindre påvirket fordi det her kommer inn en del sidebekker nedstrøms planlagt inntak. Fylkesmannen påpeker at begge bekkene setter sitt preg på landskapet, særlig ved høy vannføring. De gjør oppmerksom på at det særlig er i Grøningsbekken 2 redusert vannføring vil merkes, da restfeltet nedstrøms planlagt inntak er svært begrenset. Fylkesmannen fremhever også at inngrepene er planlagt i et delområde av Blådalen med få inngrep og kan oppleves som mer urørt sammenlignet med andre deler av Blådalen. Vannføringen er en del av denne opplevelsen. Kvinnherad jeger- og sportsfiskarlag (KJSFL) mener at inngrepet oppe ved Urdabotn vil være negativt for landskapsopplevelsen. Urdabotnvatnet er av stor interesse for KJSFL da det siden 1990 er lagt ned mye arbeid gjennom kultiveringsarbeid. Årsaken til at dette vatnet blir satset på er at lokaliteten, som ligger lett tilgjengelig fra hyttefeltet ved Ågåtselv, er av en størrelse der kultivering lar seg gjøre med rimelig innstas og har et potensial til å bli et godt fiskevatn. I tillegg ligger Urdabotnvatnet i et inngrepsfritt område og er et av to fiskevatn i området der det ikke er etablert tekniske inngrep (se bilde1).

Bilde 1: Urdabotnvatnet ligger usjenert til og området framstår som urørt.

SKL viser på sin side til at begge de planlagte inntakene vil bli plassert nede i bekkeløfter og kun være synlig lokalt. SKL mener at fraføring av vann fra Bekk Urdabotn vil få små konsekvenser for landskap,

da nedenforliggende restfelt vil bidra med mye vann. Som følge av stort restfelt mener SKL at reduksjonen av vann i Bekk Urdabotn knapt vil bli synlig i nedre del av bekken, der den i dag fremstår som et viktig landskapselement. SKL mener at Grøningsbekken 2 er lite synlig i landskapet, bortsett fra ved store vannføringer. Om minstevannføring mener SKL at 10 l/s er tilstrekkelig, da alminnelig lavvannføring er beregnet til 3,5 l/s for begge bekkene. Når det gjelder fiskeinteressene påpeker SKL at det fortsatt er flere urørte fiskevann i området, og viser til bl.a Fuglatjørn og Tømmerdalstjørn. Om redusert gjennomstrømning i Urdabotnvatnet skriver SKL at økt oppholdstid for vannet, før det renner ut, vil kunne føre til en liten økning i vanntemperaturen noe som vil kunne øke den biologiske produksjonen i vatnet. Samtidig vil det bli tilført mindre organisk materiale fra innløpsbekken.

NVE merker seg at begge de omsøkt utbygde bekkene har nedbørfelt som reagerer raskt. På nedbørsfattige dager etter at snøen har smeltet vil de være mindre viktige som landskapselement. NVE er enig med Fylkesmannen i at bekkene setter sitt preg på landskapet, særlig ved høy vannføring. NVE mener at konsekvensene ved fraføring av vann vil bli størst for Grøningsbekken 2 da denne bekken har et meget begrenset restfelt nedstrøms planlagt inntak. Konsekvensene vil ikke bli like store for Bekk Urdabotn, som får tilført en betydelig vannmengde fra restfeltet. Selv om vannføringen kan være svært lav i tørre perioder, mener NVE at opplevelsen av rennende vann, både i form av lyd og estetikk, vil ha en betydning for friluftslivet.

Urdabotnvatnet ligger avskjermet i et mindre landskapsrom, og fremstår som urørt. NVE mener at verdien av dette forsterkes ved at nærliggende områder allerede er sterkt berørt av kraftutbyggingen. KJSFL har sett verdien av denne beliggenheten, både landskapsmessig, tilgjengelighet og som fiskevatn. De har lagt ned en betydelig innsats ved kultivering av vatnet siden de startet i 1990. Inntaket i Bekk Urdabotn er planlagt som et mindre punktingrep og veiløst. Omfanget knyttet til de fysiske inngrepene som følge av bekkinntakene er derfor små. NVE mener likevel at inngrepene vil forringe områdets kvaliteter noe, men ikke i så stor grad at det ikke kan gis konsesjon. Dersom det blir gitt konsesjon mener vi at det må legges betydelig vekt på å kamuflere inntaksanordningene godt, slik at de ikke fremstår som skjemmende i landskapet.

En utbygging med redusert vannføring på elvestrekningene, vil etter NVEs mening, ha liten negativ betydning for landskapsopplevelsen og friluftslivet. Med slipp av minstevannføring hele året, samt hensynsfulle inngrep knyttet til etablering av inntakene, mener NVE at fraføring av vann vil kunne aksepteres med tanke på landskap og friluftsliv. Forholdene for fisk vil slik vi vurderer det, jf. avsnitt ovenfor ikke endres i merkbart grad, og friluftsliv vil etter vårt syn trolig utøves som før.

Kulturminner

NVE har gjennom høring og søknad ikke fått kjennskap til automatisk fredete kulturminner som vil komme i konflikt med en ev. utbygging. Forholdet til kulturminner vil ev. bli ivarettatt gjennom NVEs standardvilkår dersom det blir gitt konsesjon.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

I følge konsesjonssøknaden vil det kunne bli marginale endringer knyttet til disse temaene. Ingen av høringspartene har kommentert disse temaene. NVE mener at disse temaene ikke har betydning for konsesjonsspørsmålet.

Flom, ras og skred

I følge søknaden vil flomtoppene bli redusert lokalt. Når det gjelder ras og skred er det utsatte områder både for steinsprang og snøras innenfor tiltaksområdet, men disse vil gå uavhengig om tiltaket blir gjennomført.

NVE mener at disse temaene ikke vil ha betydning for konsesjonsspørsmålet.

Vannforsyningsinteresser

Vest for Staffi-/Jamtelandsvatn ligger det et område med om lag 25-30 hytter. Bekken fra Urdabotnvatnet renner like ved hyttefeltet og flere av hyttene har rørframføring/slanger til bekken og får tilført overflatevann derfra. SKL har beregnet at middelvannføringen like ved dette punktet blir redusert til ca. 73% etter en ev. utbygging.

Dersom det slippes minstevannføring mener NVE at vannforsyningsinteressene blir ivaretatt på lik linje med i dag i tørre perioder.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell overføring av Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til Blåfalli III kraftverk vil gi ca. 4,8 GWh i regulerbar kraft i et gjennomsnittså. Selv om energiproduksjonen i seg selv ikke gir et vesentlig bidrag, er bygging av denne typen anlegg i tråd med målsettingen om økt produksjon av regulerbar og fornybar energi basert på utvidelser i allerede utbygde vassdrag.

Sammen med økt kraftproduksjon vil de største samfunnsmessige virkningene primært være knyttet til sysselsettingseffekten i anleggsfasen. Investeringskostnadene er i søknaden beregnet til ca. 12 millioner kroner.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 4,8 GWh/år i ny fornybar og regulerbar energiproduksjon. Selv om ikke energiproduksjonen i seg selv gir et vesentlig bidrag, er bygging av denne typen anlegg i tråd med målsettingen om økt produksjon av regulerbar og fornybar energi, basert på utvidelser i allerede utbygde vassdrag. De aller fleste prosjekter vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. De samlede ulempene må likevel ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket.

NVE oppfatter at det er liten motstand mot prosjektet, samtidig som det vil få noen konsekvenser lokalt, særlig for brukere av Urdabotnvatnet. Avbøtende tiltak som veiløs bygging, slipp av minstevannføring og istandsetting av inntaksområdene, vil være med på å dempe ulempene, særlig for landskap og friluftsliv. I totalvurderingen av det omsøkte prosjekt legger NVE vekt på at tiltaket vil gi økt regulerbar kraft i et allerede utbygd vassdrag.

NVEs konklusjon

Etter en samlet vurdering av planene for foreliggende utbyggingsalternativ og mottatte høringsuttalelser finner NVE at fordelene og nytten ved overføring av Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn til Blåfalli III kraftverk til å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Dermed er § 5 vassdragsreguleringsloven oppfylt. NVE anbefaler at SKL får tillatelse til å overføre Grønningsbekken 2 og Bekk Urdabotn.

Forholdet til annet lovverk

Plan- og bygningsloven

Saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vassdragsreguleringsloven er gitt fritak fra byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven jf. Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

Tiltaket ser ikke ut til å berøre vannforekomster som er med på vedlegg 2 eller 3 i Klima- og miljødepartementets godkjenning av regional plan for vannforvaltning i vannregion Hordaland for planperioden 2016-2021.

I Vann-nett er Grønningsbekken 2 (042-121-R) og Jamtelandsvatn og Staffivatn sidebekker (Bekk Urdabotn) oppgitt til å være en naturlig vannforekomst med moderat økologisk tilstand som følge av sur nedbør og lav syrenøytraliseringskapasitet i elva.

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har anbefalt vilkår i en ev. konsesjon som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 6, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vassdragsreguleringsloven

Post 1 (Konsesjonstid og revisjon)

I henhold til vassdragsreguleringsloven § 8 kan det fastsettes kortere revisjonstid enn 30 år dersom det er gitt flere konsesjoner i samme vassdrag til forskjellig tid. Revisjonsadgangen for de eksisterende reguleringskonsesjonene i Blådalsvassdraget ligger i tidsrommet 1998-2022. Vi kan ikke se behov for å samordne denne konsesjonen med de øvrige. Til det er de andre for nærstående i tid, og virkningsomfanget av disse to inntakene for lokale.

Post 2 (Konsesjonsavgifter)

NVE forslår at konsesjonsavgiftene settes til standardsatser, som per i dag er 8 kr/nat.hk. til staten og 24 kr/nat.hk. til kommuner.

Post 7 (Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Dersom det gis konsesjon til utbyggingen, skal detaljerte planer for planer for miljø og landskap forelegges NVE og godkjennes av NVE før anleggsstart.

Tiltakshaver skal i god tid før byggestart legge fram detaljerte landskaps- og miljøplaner for utbyggingen til godkjenning hos miljøtilsynet i NVE. Informasjon om utarbeidelse av planer for landskap og miljø finnes her:

www.nve.no/vann-vassdrag-og-miljo/miljotilsyn/vannkraft-settefisk-og-andre-vassdragsanlegg

Nedenstående tabell oppsummerer føringer og krav som ligger til grunn for NVEs innstilling. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

Dersom det gis konsesjon til utbyggingen ber vi OED om å synliggjøre/oppsummere eventuelle endringer i forhold til NVEs innstilling på samme måte, for eksempel ved å legge til en egen kolonne i samme tabell.

Sperredammer og inntak	Utforming, bygging og plassering av inntak skal gjøres i henhold til søknadens beskrivelser. I dette arbeidet skal det legges vekt på god landskapstilpasning. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring i Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn skal godkjennes av NVE.
Slukeevne	I søknaden er kapasiteten for overføring av Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn oppgitt å være henholdsvis 1,7 m ³ /s og 1,6 m ³ /s.
Vei	Tiltaket skal bygges uten etablering av nye veier.
Annet	Opprydding og revegetering etter anleggsfase skal gjøres med bruk av stedegen vegetasjon (økologisk revegetering).

Mindre endringer uten nevneverdige konsekvenser kan behandles av NVE som del av detaljplangodkjenningen, med mindre annet er presisert i tabellen.

Post 8 (Naturforvaltning)

NVE forslår at det stilles standard vilkår om naturforvaltning. Dette vilkåret gir Miljødirektoratet hjemmel til å pålegge konsesjonæren å gjennomføre naturmiljøundersøkelser og miljøforbedrende tiltak innenfor overføringenes influensområde. Konsesjonæren kan også pålegges å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som berøres av overføringene.

Post 9 (Automatisk fredete kulturminner)

Vilkårspost 9 andre ledd viser til den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av kulturminneforvaltningen og stans i arbeidet dersom det støtes på automatisk fredete kulturminner i anleggs- og driftsfase.

Post 14 (Manøvreringsreglementet)

NVE anbefaler at bekkeinntakene tas inn i gjeldende manøvreringsreglementet fastsatt ved kgl.res. av 29. juni 2011.

Det er laget to ulike forslag til manøvreringsreglement. Dette fordi NVE den 3.11.2015 ga positiv innstilling til bygging av Blåfalli Fjellhaugen kraftverk, som er omfattet av samme manøvreringsreglement. De to forslagene er med og uten Blåfalli Fjellhaugen kraftverk avhengig av endelig vedtak for Blåfalli Fjellhaugen kraftverk.

Post 16 (Registrering av minstevannføring, krav om skilting og merking)

Dette vilkåret stiller krav om at måleanordningen for registrering og dokumentasjon av minstevannføring i Grøningsbekken 2 og Bekk Urdabotn skal godkjennes av NVE. Videre stiller det blant annet krav til skilting og merking av inntak og strekninger med minstevannføring, som også skal godkjennes av NVE.

Merknader til endret manøvreringsreglement

Post 5

NVE anbefaler at det blir satt krav om slipp av minstevannføring på 10 l/s fra begge bekkeinntakene. Dette ligger godt over det som er beregnet som alminnelig lavvannføring for vassdragene og vil sikre vannlevende organismer ved at bekkene ikke tørker ut i tørre perioder av året, samt ivareta opplevelsen av rennende vann.

Med hilsen

Anne Britt Leifseth
fung. Vassdrags- og
energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

SKL Produksjon AS - Blåfalli Kraftstasjoner